

Рубан А. В., здобувач ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Ruban A., Seeker of PhD Degree in Public Administration, Training Research and Production Center, National University of Civil Defense, Kharkiv

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

DEVELOPMENT OF THE STATE POLICY ON NATIONAL SECURITY ENSURING

У статті запропоновано комплекс заходів щодо розвитку державної політики щодо забезпечення національної безпеки. Зокрема, окреслено функції держави як основного суб'єкту державної політики в сфері забезпечення національної безпеки. Виокремлено особливості міжнародного співробітництва формування в межах державної політики щодо забезпечення національної безпеки. Запропоновано напрямки розвитку державної політики щодо забезпечення національної безпеки.

Ключові слова: *державна політика, національна безпека, міжнародне співробітництво, напрямки, загрози.*

The complex of measures on development of the state policy for national security ensuring is offered in the article. In particular, the functions of state as the main subject of state policy in the sphere of national security ensuring are defined. The features of international cooperation formation within state policy on national security ensuring are marked out. The directions of development of state policy on national security ensuring are offered.

Keywords: *sate policy, national security, international cooperation, directions, threats.*

Постановка проблеми. Запобігання загроз національній безпеці України в межах відповідної державної політики передбачає вирішення великого ряду стратегічних, тактичних і прикладних задач. При цьому потрібно виділити пріоритетні напрямки щодо зміцнення української державності і сформулювати першочергові завдання за кожним з них. Виокремлення цих напрямків у межах державної політики щодо забезпечення національної безпеки є особливо актуальним і необхідним в умовах сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державне управління у сфері національної безпеки підлягало дослідженню численних вчених, серед яких слід виділити таких: В.П. Горбулін, М.Ф. Криштанович [3] та ін. Проте державна політика щодо забезпечення національної безпеки продовжує ста-

новити суттєвий інтерес для дослідників і практиків у сучасних трансформаційних умовах.

Постановка завдання. Метою роботи є розвиток державної політики щодо забезпечення національної безпеки.

Для досягнення поставленої мети у роботі ставляться та вирішуються наступні завдання:

- окреслити функції держави як основного суб'єкту державної політики в сфері забезпечення національної безпеки;
- виокремити особливості міжнародного співробітництва формування в межах державної політики щодо забезпечення національної безпеки;
- запропонувати напрямки розвитку державної політики щодо забезпечення національної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Держава як основний суб'єкт державної політики в сфері забезпечення національної безпеки організовує, реалізує і гарантує виконання комплексу наступних заходів:

- прогнозування та попередження випадків настання та розвитку надзвичайних ситуацій;
- розробляє наукові методи відкриття і дослідження небезпек і загроз природного і техногенного походження, виявлення причин і закономірностей їх виникнення;
- формує загальнодержавну систему комплексного моніторингу, контролю, нагляду, прогнозування, попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій;
- забезпечує реалізацію загальнодержавних програм цільового і науково-технічного спрямування з проблем забезпечення національної безпеки;
- виконує державний нагляд і експертизу, оцінює їх ефективність стосовно вирішенні питань безпеки людини, території України й економічних об'єктів від катастроф природного і техногенного походження [1; 4].

Зокрема, стосовно забезпечення захисту громадян і державної території від катаклізмів природного і техногенного походження державою здійснюється аналіз і формулюється наукове обґрунтування балансу індивідуальних і колективних засобів захисту громадян в потенційно небезпечних районах країни, на економічних об'єктах і в межах інших зон.

Стосовно ліквідації результатів наслідків настання та розвитку аварій і катастроф техногенного характеру, а також стихійних лих здійснюється:

- формування необхідного угруповання спеціалізованих сил централізованої державної системи попередження, ліквідації і усунення вторинних негативних наслідків, що виникли як результат настання та розвитку надзвичайних ситуацій;
- сучасне технічне оснащення і підготовка угруповання спеціалізованих сил для реалізації робіт аварійно-рятувального характеру та інших екстрених робіт в зоні виникнення надзвичайної ситуації;
- створення спеціалізованих формувань та військ цивільної оборони;

розробка оптимальної нормативно-правової бази, що регламентує їх діяльність; уточнення достатньої чисельності службовців, зон їх дислокації, формування умов для їх утримання в постійній екстремальній готовності до можливих дій щодо попередження та ліквідації наслідків катастроф природного і техногенного характеру [2; 3].

Відносно науково-технічного забезпечення проводяться такі заходи:

- безперервне проведення й організація наукових досліджень практичного спрямування, а також робіт дослідно-конструкторського, випробувального і проектного характеру відносно проблеми присутності загроз природно-техногенного характеру в межах території країни;

- постійне моделювання і здійснення системного аналізу різнохарактерних небезпек, надзвичайних ситуацій, форм їх шкідливих впливів на громадян, їх наслідків для населення і навколишнього природного середовища, а також розробка низки операцій стосовно забезпечення комплексного захисту від них;

- систематичне формування програм науково-технічного спрямування на загальнодержавному і регіональному рівнях з проблеми забезпечення національної безпеки;

- розробка комплексу обґрунтованих заходів науково-методичного характеру, орієнтованих на достатнє забезпечення стабільного функціонування економіки України в умовах можливих загроз національній безпеці в мирний час [1; 3].

Відносно сфери міжнародного співробітництва державна політика щодо забезпечення національної безпеки повинна бути спрямована на:

- формування сприятливих умов для абсолютної інтеграції України до міжнародних організацій, діяльність яких орієнтована на захист населення і територій різних країн;

- зміцнення, розвиток, систематичне навчання та вдосконалення майстерності Українського національного корпусу швидкого реагування на випадки виникнення надзвичайних ситуацій з точки зору забезпечення гуманітарної допомоги;

- регулярне проведення конструктивної державної політики з питань співпраці із закордонними країнами стосовно забезпечення національної безпеки.

При цьому ключовими напрямками сучасної державної політики України щодо забезпечення національної безпеки повинні бути наступні:

- регулярне планове вдосконалення соціально-економічних умов забезпеченості життя громадян України;

- формування та постійне вдосконалення результативної й оптимальної системи прогнозування і попередження випадків настання та розвитку надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження;

- державне забезпечення охорони життя і здоров'я населення, що знаходиться в зоні впливу екстремальних вражаючих факторів або опинилися в

зоні катастрофи;

- державна підтримка населення, що опинилося в зоні катастрофи або є евакуйованим з місця катастрофи, у фінансовому та психологічному вигляді [2; 4].

Виходячи з вищезазначеного, доцільно зробити висновок, що в нинішніх умовах неухильно збільшується кількість загроз національній безпеці України. Внаслідок чого першорядного значення набуває реалізація наступних заходів:

- формування і впровадження інноваційних методів прогнозування, попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій природно і техногенного походження;

- забезпечення захисту і порятунку людей у випадку настання та розвитку надзвичайних ситуацій;

- модернізація наявних засобів і технологій, що застосовуються для усунення наслідків настання та розвитку надзвичайних ситуацій.

Усе вищевикладене неможливо реалізувати без проведення стабільної, своєчасної та адекватної політики забезпечення національної безпеки.

Висновки. Таким чином, проведене дослідження уможливило отримання таких результатів.

1. Окреслено функції держави як основного суб'єкту державної політики в сфері забезпечення національної безпеки, ключовими з яких є формування загальнодержавної системи комплексного моніторингу, контролю, нагляду, прогнозування, попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій, а також забезпечення реалізації загальнодержавних програм цільового і науково-технічного спрямування з проблем забезпечення національної безпеки.

2. Виокремлено особливості міжнародного співробітництва формування в межах державної політики щодо забезпечення національної безпеки. Зміцнення, розвиток, систематичне навчання та вдосконалення майстерності Українського національного корпусу швидкого реагування на випадки виникнення надзвичайних ситуацій, з точки зору забезпечення гуманітарної допомоги, є пріоритетним компонентом цього співробітництва.

3. Запропоновано напрямки розвитку державної політики щодо забезпечення національної безпеки: регулярне планове вдосконалення соціально-економічних умов забезпеченості життя громадян України; формування та постійне вдосконалення результативної й оптимальної системи прогнозування і попередження випадків настання та розвитку надзвичайних ситуацій природного і техногенного походження; державне забезпечення охорони життя і здоров'я населення, яке знаходиться в зоні впливу екстремальних вражаючих факторів або опинилося в зоні катастрофи; державна підтримка населення, що опинилося в зоні катастрофи або є евакуйованим з її місця.

Запропоновані заходи дозволять удосконалити державну політику щодо забезпечення національної безпеки, що, у свою чергу, підвищить загальний рівень соціально-економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В. Стратегічне планування : вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. Горбулін, А. Качинський. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.
2. Качинський А. Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень : монографія / А. Б. Качинський. – Київ : НІСД, 2013. – 101 с.
3. Криштанович М. Ф. Реалізація механізмів публічного управління у сфері цивільного захисту України щодо національної безпеки / М. Ф. Криштанович // Вісник Національного університету цивільного захисту України. – 2017. – Вип. 1 (6). – С. 341–347. – (Серія «Державне управління»).
4. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. / В. А. Ліпкан. – Київ : КНТ, 2009. – 574 с.

References:

1. Gorbulin, V.P. *Strategichne planuvannya : vy`rishennya problem nacional`noyi bezpeky` [Strategic planning: solution of the problems of the national security]*. Kyiv : NISD, 2010. Print.
2. Kachyns`kyj, A.B. *Indy`katory` nacional`noyi bezpeky` : vy`znachennya ta zastosuvannya yix grany`chny`x znachen` [Indicators of national security: definition and use of extreme values]*. Ky`yiv : NISD, 2013. Print.
3. Kry`shtanovy`ch, M.F. “Realizaciya mexanizmiv publichnogo upravlinnya u sferi cy`vil`nogo zaxy`stu Ukrayiny` shhodo nacional`noyi bezpeky` [Realization of mechanisms of public administration in the sphere of civil protection of Ukraine].” *Visny`k Nacional`nogo universy`tetu cy`vil`nogo zaxy`stu Ukrayiny*, 1 (6) (2017): 341–347. Print.
4. Lipkan, V.A. *Nacional`na bezpeka Ukrayiny` [Natiobal security of Ukraine]*. Ky`yiv : KNT, 2009. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.3233422

УДК 351:342.57

Торічний В. О., к.психол.н., докторант ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Torichniy V., doctoral candidate, Educational, Scientific and Production Center of National university of civil defence of Ukraine, Kharkiv

ФОРМУВАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ

FORMATION AND INTRODUCTION OF THE STATE INFORMATION POLICY AS GUARANTEE OF STATE SECURITY ENSURING